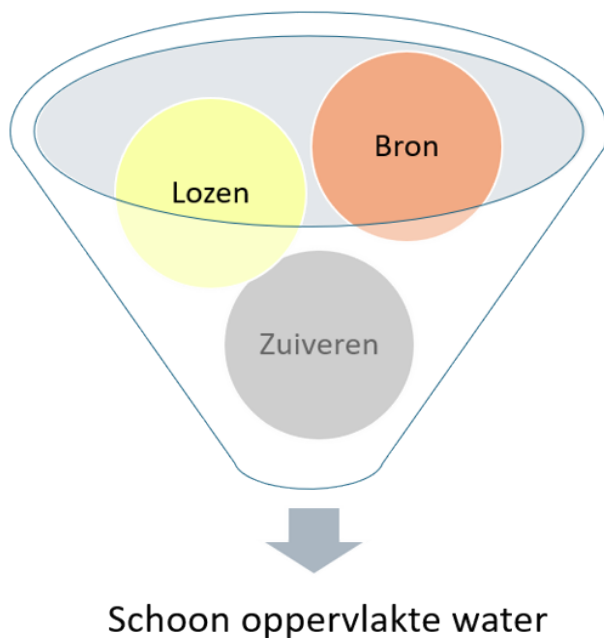

Kenmerk: 1059435 Datum: 6 augustus 2026

INFLUENT STRATEGIE BRABANTSE DELTA Varianten en onderbouwing geadviseerde strategie

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting.....	4
1 Aanleiding, doelstelling en aanpak.....	10
1.1 Aanleiding en context	10
1.2 Huidig beleid (referentie situatie)	10
1.3 Doelstelling, scope en aanpak.....	14
2 Uitgangspunten en beoordelingscriteria.....	16
3 Ambitie en mogelijke strategische instrumenten	17
4 Varianten t.b.v. oordeelsvorming gewenste strategie	20
4.1 Varianten influent acceptatie beleid.....	20
4.2 Varianten zuiveringsinspanning	21
4.3 Varianten kosten allocatie	22
4.4. Varianten ingangstermijn acceptatiebeleid en overgangsregelingen.....	23
4.5 Combinatie varianten.....	24
4.6 Vergelijking gecombineerde varianten	24
4 Geadviseerde influent strategie	26
5 Vervolgstappen	28
BIJLAGE 1: Beschrijving elementen van de referentie (huidige) praktijk en twee mogelijke varianten	30
BIJLAGE 2: Uitgebreide beoordeling van de varianten ten opzichte van de referentie aan de hand van criteria	31

Begrippen en afkortingen

BAL:	Besluit activiteiten leefomgeving
BKL:	Besluit kwaliteit leefomgeving
BBT:	Best beschikbare technieken
BREF:	BBT Referentiedocument
ERSA:	Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater
GWR:	Europese Grondwater Richtlijn
IAWZI:	Industrie afvalwaterzuivering installaties
IBA:	Individuele behandeling van afvalwater
VE /IE:	Vervuilingseenheden/ Inwonersequivalenten
KRW:	Europese Kader Richtlijn Water
MBA:	Milieubelastende activiteiten
MKB:	Midden klein bedrijf
OMWB:	Omgevingsdienst Midden en West-Brabant
RIE:	Europese Richtlijn industriële emissies
RPS:	Europese Richtlijn Prioritaire Stoffen
RWZI:	Rioolwaterzuivering installaties
VRP:	Vermijding en Reductie Programma
WSBD:	Waterschap Brabantse Delta
UvW:	Unie van Waterschappen
VTH:	Vergunningverlening, toezicht en handhaving.
ZZS:	Zeer zorgwekkende stoffen

Bestuurlijke samenvatting

Brabantse Delta heeft in de Strategie Microverontreinigingen 2026 gekozen voor een ketenaanpak om emissies naar het milieu te beperken. Dat doet het waterschap op 3 manieren: via aanpak bij de bron (productie en gebruik), aanpak bij lozing (vergunningverlening en toezicht) en end-of-pipe oplossingen (zuivering bij de RWZI's).

Het AB beslist medio 2027 over de end-of-pipe oplossingen in de "Zuivering Strategie". Het beïnvloeden van de productie, toelating in de markt en voorschriften voor het gebruik van stoffen gebeurt op nationaal en Europees niveau.

Het **influent beleid** focust zich op de **aanpak van de lozing** (regulering en acceptatie van stoffen in het riool en onze assets) en een **rechtvaardige belasting** van lozingen die de zuiveringen (RWZI's) bereiken. Het betreft zowel lozingen via het gemeentelijke riool (**indirecte lozers**) als directe lozingen op onze afvalwater transport en zuiveringsinstallaties (bij ons bekend als **directe separate lozers**).

De huidige **aanpak van de lozing** bestaat uit twee stappen:

- **Stap 1:** toepassen **lozingenbeleid**: bij vergunningverlening en toezicht worden lozingen van bedrijven eerst getoetst aan Europese en nationale milieuregelgeving. Het waterschap doet dit voor directe lozingen op oppervlaktewater en voor directe separate lozingen. Voor indirecte lozingen wordt dit – namens de provincie en gemeenten - gedaan door de omgevingsdienst. Het waterschap geeft dan een (niet-bindend) advies.
- **Stap 2:** toepassen **acceptatiebeleid**: na stap 1 wordt er ook beoordeeld of de lozing de correcte werking van de zuiveringen niet beschadigt. De eisen voor de bescherming van het zuiveringsproces zijn opgenomen in het "Beleid doelmatige werking zuivering technische werken Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel" uit 2013. Dit beleid is aan actualisatie toe, mede gelet op de nieuwe Omgevingswet en de herziene ERSA en KRW/RPS. De acceptatie van rioolwater is ook geregeld met gemeenten in afvalwaterakkoorden.

De herziene ERSA en KRW/RPS¹ stellen strengere eisen aan het effluent van onze rioolwaterzuiveringen (RWZI's). Een deel van onze zuiveringen wordt de komende 20 jaar aangepast of volledig vernieuwd om minimaal aan ERSA en KRW/RPS-eisen te voldoen. Ook ambities voor grondstoffenwinning en effluenthergebruik hebben impact op de zuiveringsinspanningen en/of de stoffen die we kunnen en willen accepteren. Daarom is tijdige actualisatie van de strategie en het beleid nodig. Zo kunnen nieuwe en herziene vergunningen en algemene regels en plannen van de bevoegde gezagen eind 2027 rekening houden met deze ontwikkelingen. De influent eisen hebben ook impact op de mate van benodigde zuiveringsinspanningen en investeringen voor de komende jaren.

Het influent beleid wordt gefaseerd herzien: de strategie wordt in 2026 vastgelegd. Het beleid wordt samen met de Maas-waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Limburg medio 2027 uitgewerkt. In 2027 actualiseren we het acceptatiebeleid met het streven om aan ERSA- en KRW-effluentseisen te voldoen. In 2033 actualiseren we het acceptatiebeleid opnieuw waar nodig voor circulariteit.

Voor de influent strategie zijn er twee varianten uitgewerkt. Deze zijn vergeleken met de huidige praktijk (referentie situatie).

- **Referentie:** huidig beleid handhaven, namelijk aanpak bij de bron en van de lozing, waarbij de (rest)lozing wordt toegelaten als de vergunningsplichtige de moeilijke stoffen niet

¹ ERSA: Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, KRW: Kader Richtlijn Water, RPS: richtlijn prioritaire stoffen.

doelmatig kan verwijderen. Minimale actualisatie acceptatiebeleid (beleid doelmatige werking zuivering technische werken).

- Variant 1: Huidig beleid, maar met breder geactualiseerde acceptatiebeleid en uitgebreid met strengere aanpak bij van de lozingen (VTH): geen KRW schadelijke stoffen toelaten bij nieuwe vergunningen; termijn en aantal verbetertrajecten met onvoldoende resultaat voor bestaande vergunningen beperken mits juridisch goed onderbouwd, opsporing hotspots; voorlichting voor niet vergunningsplichtige bedrijven en huishoudens.
- Variant 2: Variant 1 voor kleine en midden zuiveringen; extra zuiveringsinspanning in één of meer nog te bepalen gecombineerde RW/AIWZI's om moeilijke stoffen te verwijderen, mits technisch mogelijk en doelmatig. Bedrijven (indirecte en separate lozers) betalen de extra zuiveringsinspanning.

Uit de variantenstudie kan worden geconcludeerd dat **“Variant 1: strengere aanpak van de lozingen” de beste strategie is voor WSBD voor de komende zes jaar**. Variant 1 voldoet als beste aan alle uitgangspunten met minimale kosten voor WSBD, weinig impact op de tarieven van huishoudens, relatief acceptabele kosten bij de verantwoordelijke bedrijven en de minste risico's voor WSBD. Het vraagt wel om veel extra inzet bij de medeoverheden. Tegenover deze extra inzet is in deze variant gerekend op een samenwerkingsbijdrage van WSBD aan de OMWB om de aanpak bij de bron mogelijk te maken.

NB: de kostenvergelijking en consequenties voor de tarieven zijn gerekend op basis van bestaande ruwe inschattingen. Betere kosten inschattingen komen in 2027 na het vaststellen van de Strategie Zuivering

Geadviseerde influent strategie

In lijn met deze conclusies wordt er geadviseerd om:

- Te beginnen met het zuiveren van de ERSA verplichte stoffen (3de en 4de trap) en benodigde aanvullende N&P KRW eisen, vanuit gaande dat er andere stoffen zoals ZZS niet door onze RWZI's moeten en kunnen worden verwijderd.
- Een strengere aanpak van zowel indirecte als directe separate lozingen toe te passen om ZZS en andere schadelijke stoffen te weren gebaseerd op actueel beleid en omgevingsinstrumenten.
- Het bestaande belastingstelsel blijven toepassen bij indirecte lozers zolang het Rijk nog onderzoek doet naar gedifferentieerde tarieven voor lozers. Separate lozers via privaat rechterlijke contracten blijven belasten voor werkelijke gemaakte kosten.
- Na evaluatie van het succes van deze strategie in 2032 bezien of aanpassing van de influent en zuivering strategie vanaf 2034 nodig is om volledig aan ERSA en KRW te voldoen.

Om dit te bereiken wordt geadviseerd **vanaf 2027 de volgende concrete influent strategische stappen** uit te voeren:

Periode 2028-2033: meer grip en strengere aanpak bij de bron bij indirecte en directe separate lozers

- Het influent acceptatiebeleid is in 2027 geactualiseerd en toekomstbestendig gemaakt (opvolger van beleid doelmatige werking zuivering technische werken 2013) in lijn met nationale wetgeving (naar verwachting klaar eind 2027). Dit is in samenwerking met de waterschappen in Noord-Brabant en Limburg gedaan. Influent met bekende en andere (nog niet genormeerde) stoffen die de functionering van de zuiveringen beïnvloeden wordt aan banden gelegd om onze assets, de

omgeving en de gezondheid van mensen te beschermen². Dit beleid bevat ook eisen voor de bescherming van de capaciteit voor terugwinning van grondstoffen water en slib en water hergebruik voor zover dat in 2027³ duidelijk is (ERSA artikel 14, lid 2). Waar mogelijk wordt in dit influent acceptatiebeleid ook per RWZI aangegeven aan welke KRW eisen elke indirecte en separate lozing nu en later moet voldoen ter vergemakkelijking van de immissietoets.

- Het influent acceptatiebeleid treedt eind 2027 per direct in werking om duidelijkheid te geven aan bestaande lozers om zich tijdig aan te passen en om nieuwe lozingsvergunningen direct toekomstbestendig te maken.
- Algemene regels worden uiterlijk vóór 20/12/2031 aangepast in de omgevingsinstrumenten van de provincie, de gemeenten en de waterschapverordening. Algemene regels van gemeenten en provincie verwijzen aan de eisen opgenomen in de Waterschapsverordening, het Waterbeheerprogramma en het acceptatiebeleid van het waterschap. Dit vergt intensieve afstemming tussen de drie bestuursorganen.
- Herzien afvalwaterakkoorden in lijn met nieuwe acceptatiebeleid, indien nodig overwegen aansluitvergunningen (bij overname punten gemeentelijke riool naar transportsysteem van het waterschap) opnieuw te introduceren ter ondersteuning van de juridische kracht van het acceptatiebeleid bij vergunningverlening door andere overheden.
- In samenwerking met provincie, gemeenten en OMWB worden de bestaande omgeving en lozingsvergunningen voor indirecte en separate lozers minimaal één keer bezien en waar nodig aangepast vóór 2033. Bij deze actie wordt de influent KRW-toets uitgevoerd. In overeenstemming met de ERSA dient het influent afkomstig van vergunde niet-huishoudelijke afvalwaterlozingen aan dezelfde KRW-eisen voldoen als het direct zou worden geloosd op oppervlaktewater (ERSA artikel 14 lid 2).
- Intensiveer structureel de monitoring van influent, effluent en bronnen ook voor KRW stoffen (ERSA verplichting).
- Intensiveer eerst de aanpak bij de bron bij MBA/IPPC bedrijven vanaf 2028 in samenwerking met OMWB en bevoegde gezagen. Ondersteun OMWB t/m 2033 met extra capaciteit en financiële bijdrage vooraanvullende monitoringskosten.
- Vergunningen die niet voldoen aan de voorwaarden e/o waar restlozingen van ZZS nog plaatsvinden worden om de vijf jaar getoetst op de voortgang van de verbeteringsmaatregelen (Vermijding & Reductie Programma). Ambitie is om vergunningen die al twee of meer periodes van 5 jaar onvoldoende resultaat hebben geleverd worden in te trekken, mits voldoende juridisch kan worden onderbouwd.

² Voorbeeld hiervan zijn de volatiele organische stoffen (veroorzakers van lachgas en geur), bromide die tot kankerverwekkende bromaat kan leiden, microplastics, enz.

³ De keuzes over de circulaire ambities moeten nog door het AB worden gemaakt. Pas daarna kunnen de acceptatie eisen worden bepaald. Het AB moet nog bepalen hoever het waterschap wil zuiveren om hergebruik van het effluent ten behoeve van derden mogelijk te maken, b.v. door zelf verder te zuiveren of dit aan externe partijen toe te laten. Voorbeelden zijn: hergebruik van effluent voor drinkwaterbereiding, industriële toepassingen, ondiep e/o diep grondwater infiltratie, water voor landbouw/glastuinbouw via gesloten circuits i.p.v. onttrekkingen uit oppervlakte of grondwater.

- Draag bij aan een Intensive aanpak bij de bron in het kader van het landelijk project “Grip op indirecte lozers” en opsporing van hotspots bij niet vergunningsplichtige lozers. Provincie en gemeenten zijn hier primair aan zet.
- Geef voorlichting en advies voor niet vergunde lozers na detectie zorgelijke afwijkingen in de hotspots. Dit zal met name door de omgevingsdienst worden gedaan met steun van het waterschap.
- Beïnvloed de landelijke trajecten voor normering van stoffen, verduidelijking zorgplicht en onderzoek naar een gedifferentieerd belastingstelsel.
- Belasting. Herzie het belastingstelsel voor indirecte lozers als het Rijk de wetgeving heeft aangepast om het lozen van ongewenste stoffen hoger te belasten dan normale huishoudelijk afvalwater stoffen.
- Participeer in onderzoeken om nog niet beproefde technieken als BBT+ voor te kunnen schrijven bij bedrijven voor het terugdringen van ZZS-lozingen.
- Evalueer halverwege en in 2033 de voortgang en effectiviteit van deze aanpak.

Periode 2034-2039: bijsturen influent beleid, zuivering strategie en belastingstelsel waar nodig

- De eisen per RWZI in het influent acceptatiebeleid worden waar nodig opnieuw geactualiseerd, b.v. doordat er nieuwe stoffen zijn bekend geworden en/of nieuwe eisen nodig zijn n.a.v. herziene ontwerpen van de aan te passen RWZI's.
- Na duidelijkheid over de eisen aan effluent lozingen van onze RWZI's in KRW Rijkswateren en KRW regionale wateren en evaluatie van het succes van de aanpak bij bron en lozingen besluiten of, waar en in welke mate extra zuiveringstappen nodig zijn boven de ERSA en N&P KRW verplichtingen. Hier maken we onderscheid tussen de korte termijn om medicijnresten uit stedelijk afvalwater te verwijderen enerzijds en de langere termijn, gericht op indirecte restlozingen van ZZS waarbij we sturen richting:
 - Niet meer accepteren ZZS-lozingen op onze RWZI's.
 - Lokaal bouwen gemeenschappelijke IAWZI's b.v. in Moerdijk of andere industriële complexen naar voorbeeld van Chemelot in Limburg, volledig gefinancierd en gerund door industriële lozers. Bezien of ZZS-restlozing nog te accepteren valt bij WSBD.
 - Misschien aanpassing van Bath tot combi RW/IAWZI voor reststoffen die wel effectief en proportioneel kunnen worden verwijderd.
- Herzien belastingstelsel in lijn met landelijk beleid als WSBD overgaat tot extra zuivering stappen in combi RW/IAWZI's, zowel voor indirecte als separate lozers.
- Eindig vergunde lozingen die niet voldoen aan de eisen en die al 2 of meer VRP-rondes hebben gelopen zonder resultaat.
- Pas samen met OMWB dezelfde methodiek voor niet vergunningsplichtige gevallen opgespoord in de vorige periode op basis van aangescherpte nationale wetgeving (normen, zorgplicht) en regels in omgevingsinstrumenten van gemeenten en provincie.

Bestuurlijke aandachtspunten:

De geadviseerde strategie vraagt om:

- Tijdige aanpassing van wetgeving en omgevingsinstrumenten door het rijk, het waterschap, de provincie en de gemeenten.
- Intensivering van de VTH-inspanningen, monitoring en voorlichting samen met andere overheden, inclusief personele en materiele steun vanuit WSBD richting de Omgevingsdienst Midden West Brabant.
- Bestuurlijke moed om vergunningen in te trekken van bedrijven die minimaal al 10 jaar of langer niet aan wettelijke lozingsseisen (ZZS) en vergunningseisen voldoen, ondanks herhaaldelijke onderzoek en verbeterprogramma's.
- De financiële gevolgen van de aanpak accepteren, namelijk minder inkomsten vanuit bedrijven en verhoging van het zuiveringsheffingstarief voor alle gebruikers als compensatie hiervan (naar schatting ongeveer 0,5% à 1% per jaar) tot 2045.
- Commitment om landelijk voorop te lopen in de bron en lozingen aanpak en zodanig beïnvloeden van landelijk beleid.

Beseffend dat:

Niet kiezen voor een strengere bron en lozingen aanpak en intensiveren van VTH- inspanningen leidt tot meer investeringen in de waterketen (end op pipe oplossingen) die niet altijd mogelijk zijn e/o accepteren van boetes en rechterlijke procedures.

Wetend dat:

- Andere regio's zijn ook bezig met aanpassing van hun beleid. Aanpak bij de bron en bij de lozingen blijft bij andere waterschappen ook het uitgangspunt.
- Waterschappen, gemeenten, provincies en omgevingsdiensten pleiten voor acties door het Rijk voor normering van nog niet-genormeerde stoffen, duidelijke invulling van de zorgplicht en landelijke richtlijnen voor verbeterprogramma's.
- De Unie van waterschappen participeert in 2026 en 2027 in de trajecten van het Rijk voor aanpassing van influent wetgeving en onderzoek naar een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen.

Vervolgstappen:

Input voor het WBP 2028-2033

De input van de influent strategie en voorgenomen influent beleid voor het WBP en Kadernota 2028-2033 wordt in november 2026 uitgewerkt na vaststelling van deze influent strategie in het AB van 23/9/2026.

Maas breed influent acceptatiebeleid

Brabantse Delta werkt samen met waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Limburg aan een gemeenschappelijk influent acceptatie beleid. Het nieuwe acceptatie beleid wordt medio 2027 door de nieuwe besturen van de waterschappen vastgesteld.

Consultatie en afspraken samenwerkingspartners

De Provincie Noord-Brabant en de OMWB zijn op 29 juni 2026 ambtelijk geconsulteerd en sindsdien betrokken bij dit traject. WSBD kan, via OMWB, input leveren voor de waterparagrafen die gemeenten gaan opnemen in hun Omgevingsplannen. De interactie voor dit beleid met gemeenten en provincie wordt geïntensiveerd eind 2026 in het kader van het Maas breed traject.

Consultatie bedrijven

Consultatie van bedrijven zal in 2027 plaatsvinden zodra de richtlijnen van het nieuwe acceptatiebeleid beter bekend zijn en in overleg met het nieuw bestuur van WSBD.

Implementatieplan

Het nieuwe acceptatiebeleid wordt samen met het uitgewerkte implementatie/ uitvoeringsplan voor WSBD medio 2027 aan het DB en AB aangeboden voor besluitvorming.

1 Aanleiding, doelstelling en aanpak

1.1 Aanleiding en context

De zorg voor schoon water is één van de kerntaken van Waterschap Brabantse Delta (WSBD). Op 11 maart 2026 heeft WSBD de strategie Microverontreinigingen vastgesteld, waarin WSBD ernaar streeft om geen milieuvreemde stoffen in het oppervlakte- en grondwater toe te laten die grote schade toebrengen aan aquatische ecosystemen en een gevaar vormen voor de volksgezondheid van mens en dieren. WSBD richt zijn strategie microverontreinigingen op een aantal principes⁴ en kiest voor ketenaanpak: beperking van emissies bij de bron (productie, gebruik en lozing) en wat overblijft doelmatig zuiveren.

Wat betreft het zuiveren wil WSBD dat het effluent dat RWZI's lozen in oppervlaktewater aan de wettelijke eisen van ERSA en KRW/GWR/RPS voldoet. Onze RWZI's zijn in principe gebouwd om aan de oude ERSA eisen te voldoen, namelijk het verwijderen van zuurstofbindende stoffen (CSV, BZV), nutriënten (fosfor en stikstof) en onopgeloste bestanddelen aanwezig in stedelijk afvalwater⁵.

De in 2024 herziene ERSA heeft de eisen voor de behandeling van nutriënten (stikstof en fosfor) aangescherpt en nieuwe eisen gesteld voor de verwijdering van medicijn en cosmetica resten. De ERSA vraagt ook de zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) uit de KRW/RPS in influent en effluent actief te monitoren.

KRW/RPS eisen dat oppervlaktewateren uiterlijk in 2033 aan de aangescherpte kwaliteitsdoelen voor bestaande ZZS voldoen en uiterlijk in 2039 voor stoffen toegevoegd aan de lijst in 2027. Hierdoor worden lozingen van effluent uit RWZI's en IAWZI's met ZZS verder aan banden gelegd. De specifieke lozingseisen per RWZI's worden in 2027 duidelijker na het afronden van de landelijke emissietoets en het eigen meet, inmissie- en emissieanalyses en opsporingsprogramma naar veroorzakers van de ZZS-lozingen.

Het influent dat de RWZI's bereikt zowel via het stedelijk afvalwaterriool (van **indirecte lozers**) of dat direct aankomt bij onze assets (van **separate lozers**) mag het bereiken van het bovenstaande doel niet belemmeren. Het influent mag onze transportsystemen en de zuiveringen niet schaden. Ook mag het influent onze nog te specificeren ambities als het gaat om circulariteit (b.v. grondstoffenwinning, effluent hergebruik) niet belemmeren.

Het influentbeleid van WSBD bepaalt hoe om te gaan met lozingen van stoffen die ter behandeling bij onze zuiveringen aankomen, zodat WSBD haar doelen kan bereiken.

1.2 Huidig beleid (referentie situatie)

Huidig influent lozingenbeleid (= acceptatiebeleid)

Het huidige lozingenbeleid bestaat uit het toepassen van de EU en nationale wettelijke VTH-instrumentarium (BAL, BREFs, BBT+) voor het vergunnen van directe lozingen op oppervlaktewater en separate lozingen direct bij onze afvalwatertransportleidingen en zuiveringen) door het waterschap en indirecte lozingen via het riool vanuit Milieu Belastende Activiteiten (MBA) door Provincies en Gemeenten, waarbij het waterschap een adviserende rol heeft (ABM- stappen in Figuur

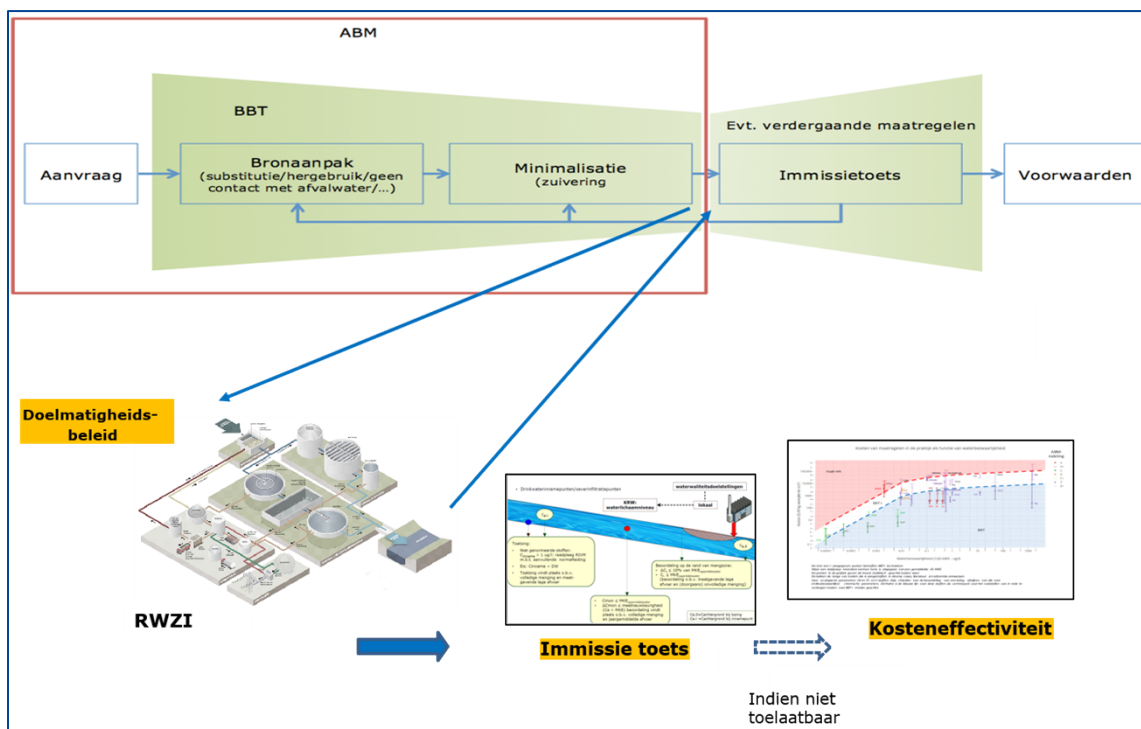
⁴ Voorzorgsprincipe is leidend; bronaanpak staat voorop; de vervuiler betaalt; samenwerking is cruciaal; circulair gebruik van water; slib en grondstoffen; niet afwentelen.

⁵ ERSA definieert stedelijk afvalwater als huishoudelijk afvalwater of het mengsel van huishoudelijk afvalwater en industrieel afvalwater en/of afvloeiend hemelwater.

1). Bij de vergunningverlening wordt er daarnaast voor gezorgd dat de lozing de correcte functionering van de zuiveringen niet beschadigt. De eisen hiervoor zijn vastgesteld in het “*Beleid doelmatige werking zuivering technische werken Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel*” uit 25/9/2013. Andere waterschappen noemen dit ook “acceptatiebeleid”.

Stoffen die de toetsen (BBT, immissietoets, kostenafweging) hebben doorstaan en de zuiveringen niet beschadigen worden toegelaten. Na het toepassen van BBT blijft er in de meeste gevallen nog een restlozing over. Zo worden in sommige gevallen ZZS alsnog toegelaten, bv. als de kosten voor verwijdering door bedrijven extreem hoog zijn. Bedrijven die ZZS lozen moeten echter wel streven naar een nul lozing en iedere 5 jaar een Vermijding en Reductie Programma (VRP) opstellen.

ZZS die in het stedelijke riool komen vanuit huishoudens, bedrijven zonder vergunningplicht en diffuse bronnen worden automatisch ontvangen door onze RWZI's.

Figuur 1: Illustratie te volgen stappen bij vergunningverlening (Algemene beoordelingsmethodiek (ABM)): bronaanpak, minimalisatie; check doelmatige werking zuiveringswerken; immissie toets, voorwaarden en kosteneffectiviteit check.

WSBD werkt al lang intensief samen met de OMWB om grip te krijgen op indirecte lozingen. WSBD en OMWB hebben in een samenwerkingsovereenkomst de samenwerking en de adviserende rol van WSBD bij vergunningverlening, toezicht en handhaving van indirecte lozingen bekrachtigt.

Huidige zuiveringsconcept

De huidige zuiveringen zijn ingericht om fosfor, stikstof en organische stoffen te verwijderen. Ze zijn niet ingericht voor het verwijderen van moeilijke stoffen zoals medicijn en cosmética resten, ZZS en microplastics, al zullen deze in zeer beperkte mate mee verwijderd worden.

Huidige heffingsconcept

De huidige zuiveringsheffing is gebaseerd op de vervuilingswaarde van het afvalwater, waaronder zuurstofbindende stoffen, stikstof en fosfor. Voor ZZS bestaat geen afzonderlijke heffingsgrondslag. Hierdoor kan het voor bedrijven financieel aantrekkelijker zijn om de resterende lozing na toepassing van BBT via het riool af te voeren dan aanvullende maatregelen te treffen voor verdere verwijdering van deze stoffen.

Uitzondering hiervan zijn de bedrijven die direct lozen om de WSBD-transportleidingen e/o RWZI's, de zogenaamde "Separate lozers". Met deze lozers worden via een privaatrechtelijke overeenkomst afspraken gemaakt over de vergoeding van de aan de lozing te rekenen kosten. De wet Markt & Overheid schrijft voor dat ten minste de integrale kosten in rekening moeten worden gebracht. Zo wordt ook voorkomen dat ongeoorloofde staatssteun wordt verleend.

WSBD mag geen kosten in rekening brengen die ze niet maakt. Het lozen van moeilijke stoffen zoals ZZS kan nu niet extra worden belast omdat ze niet door WSBD worden verwijderd door middel van een aanvullende zuiveringstap.

Noodzaak tot actualisatie/ herziening

Het huidige beleid "Doelmatige werking zuivering technische werken" dateert uit 2013 en verwijst naar oudere wetgeving en moet daardoor sowieso worden geactualiseerd. De strengere eisen van de RSA en KRW/RPS en ambities voor grondstoffenwinning en effluent hergebruik leiden tot aanpassing van onze zuiveringen. Om de aan te passen RWZI's te beschermen moeten ook de specifieke eisen worden geactualiseerd.

Landelijke acties

Het Rijk verkent in 2026 samen met de UvW de mogelijkheden om het belastingstelsel van de waterschappen en dus ook de zuiveringsheffing aan te passen. Het differentiëren van de zuiveringsheffing om het lozen van ZZS duurder te maken (de veroorzaker betaalt) hoort tot de mogelijkheden.

Het Rijk verkent ook de mogelijkheid om een eindtermijn te stellen voor het blijven lozen als VRP's herhaaldelijk geen reductie opleveren.

Landelijk wordt gewerkt aan het programma "Grip op indirecte lozingen", waarbij o.a. kennis tussen overheden en omgevingsdiensten wordt gedeeld, via pilots met nieuwe methoden en technieken lokaal wordt gezocht naar niet-vergunningsplichtige lozingen van probleem stoffen en vergunde lozingen die afwijken van de meest recente wetgeving. In dit programma worden ook de behoeften voor aanpassingen van de huidige regelgeving verkend.

Daarnaast loopt vanuit het ministerie I&W het project "Afvalwaterketen KRW proof" om inzicht te krijgen in de emissies van RWZI's door middel van emissieanalyses waarbij data over stoffen in influent en effluent getoetst worden aan de KRW-doelstellingen.

Risico's

Het Rijk via RWS aanscherpt in 2027 de lozingseisen voor RWZI's die lozen op Rijkswateren met als doel aan KRW te kunnen voldoen. RWS herzielt de effluentlozingsvergunning van RWZI Bath. Zorgpunt hierin zijn de hoge PFAS-concentraties. Hiervoor wordt onderzoek gedaan naar de bijdrage van bekende en onbekende bronnen vanuit de waterketen aan deze lozing.

Provincie, gemeenten en WSBD lopen het risico rechterlijk aangeklaagd te worden voor het niet ondernemen van acties om indirecte e/o separate lozingen van PFAS of andere ZZS van vergunningsplichtige bedrijven die via het effluent van RWZI's het oppervlaktewater bereiken te voorkomen/ aan banden te leggen.

Hoe groot is het probleem?

Onderstaande tabel laat het aantal indirecte en separate lozers richting de RWZI's zien. De lozingen vanuit bedrijven (vergund en niet vergund) kunnen stoffen bevatten die onze RWZI's niet kunnen verwijderen. Daarom is het belangrijk zowel vergunde als niet vergunde bedrijven te bewegen om deze stoffen te vervangen door minder schadelijke stoffen e/o de lozing richting de RWZI's te reduceren tot minimaal KRW acceptabele concentraties. Dat vraagt een intensivering van de monitoring, opsporing- en opvolgingsactiviteiten van OMWB en WSBD om de bronnen te identificeren en te reduceren.

Bedrijven die niet in het riool mogen lozen moeten zelf hun effluent zuiveren voordat deze wordt hergebruikt of in het oppervlaktewater wordt geloosd.

Zuiveringsheffing	Aantal	Aantal VE	Bruto Belasting opbrengsten €	% Bruto opbrengst
<i>Indirecte lozers (bevoegd gezag Gem, Prov)</i>				
Huishoudelijke lozers (Eenpersoon huishoudens: 119.426; Meerdere personen: 250.865)	370.291	872.022	72.857.500	70
Vergunde Meetbedrijven (excl. Separate lozers) (bevoegd gezag OMWB)	111	142.046	11.868.000	11
Niet vergunde Tabel en forfaitaire bedrijven	26.722	186.000	15.540.000	15
Private overeenkomsten			Bruto overige opbrengsten €	
Separate lozers – zuiveringsheffingsdeel en extra kosten (Vergund door WSBD)	7	37.451	3.129.000	3
Separate lozers extra kosten (per as)	1	n.v.t.	700.000	1
Subtotaal opbrengsten zuiveringsheffing		1.237.519	104.094.500	100
Verontreinigingsheffing	Aantal	Aantal VE	Bruto Belasting opbrengsten €	
<i>Directe lozingen op oppervlaktewater enkele bedrijf zuivert zelf (vergund door WSBD)</i>	15	6.500	543.100	

Tabel 1: classificatie lozers met aantallen en inkomsten (Bron: Begroting Brabantse Delta 2026)

NB: Gemeenten en OMWB hebben geen sluitend overzicht van het aantal vergunde bedrijven, melding plichtige bedrijven en niet melding plichtige bedrijven. OMWB is ook niet van plan dit snel inzichtelijk te maken.

Wat als bij strikt toepassen van bronaanpak de lozingen afnemen?

Het huidige tarief voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing (2026) is € 83,55 per VE.

Een deel van de bedrijven kan kiezen om zelf te zuiveren en water te hergebruiken. Anderen kunnen hun zelf gezuiverd effluent in oppervlaktewater lozen, als hiervoor een vergunning door RWS of het waterschap wordt. Het is moeilijk te schatten hoeveel van deze bedrijven wat zouden gaan doen. Op zich zou een afname van vervuilende lozingen een positieve ontwikkeling zijn voor KRW. Dit kan ook de noodzaak tot aanvullende zuiveringsmaatregelen beperken.

In een scenario waarin meetbedrijven bedrijven hun lozing halveren en separate lozers volledig stoppen met lozen richting de RWZI's, valt een deel van de huidige dekking weg. Op basis van de huidige gegevens zou dit leiden tot een indicatieve stijging van het tarief met circa 13%: van € 83,55 naar ongeveer € 94,43 per VE.

Wat als we bronaanpak niet strikter toepassen?

Als bronaanpak niet strikter wordt toegepast, blijven stoffen in het influent terechtkomen die de werking van de zuivering kunnen verstoren, extra beheer- en onderhoudslasten kunnen veroorzaken en/of het voldoen aan toekomstige wettelijke en vergunningseisen onder ERSA en KRW kunnen bemoeilijken.

In dat scenario moet het waterschap naar verwachting meer kosten maken voor monitoring, beheer, onderhoud en aanvullende verwijdering van stoffen. Ook nemen de risico's toe op

handhavingsmaatregelen, herstelverplichtingen of financiële sancties wanneer niet aan wettelijke of vergunningseisen wordt voldaan.

Om deze risico's te beperken kan het waterschap genoodzaakt zijn aanvullend te investeren in zuivering technische maatregelen. Als deze meerkosten niet juridisch houdbaar aan veroorzakers kunnen worden toegerekend, komen zij in beginsel terecht in het algemene tarief voor de zuiveringsheffing.

Een voorlopige grove indicatie laat zien dat € 40 miljoen extra kosten per jaar, bij volledige dekking via de zuiveringsheffing, kan leiden tot een tariefstijging van 40%: van € 83,55 naar ongeveer € 116 per VE.

Daarbij geldt dat het waterschap richting 2045 sowieso fors moet investeren om aan ERSA te voldoen. Eerste inschattingen voor deze basisopgave bedragen € 30 tot € 40 miljoen per jaar boven op de huidige kosten. Als daarnaast extra zuiveringstappen nodig zijn voor de verwijdering van ZZS, zoals PFAS, kan dit oplopen met nog eens € 40 miljoen per jaar. In dat gecombineerde scenario kan het tarief indicatief stijgen tot ongeveer € 140 per VE, 67% hoger dan het huidige tarief.

N.B. Dit is een indicatieve doorrekening; afhankelijk van wetgeving, vergunningseisen, bronaanpak en kostenverdeling.

1.3 Doelstelling, scope en aanpak

Het doel van dit traject is het actualiseren, herzien en waar nodig aanvullen van het influent beleid. WSBD kan aanvullend op de actualisatie van het bestaande beleid doelmatige werking RWZI's, een aantal **sturende instrumenten** inzetten om lozingen te beïnvloeden. De gekozen mix van inzet van sturingsinstrumenten in de tijd noemen we de **Influent strategie**.

Na het kiezen van de influent strategie werken we de gekozen instrumenten uit en maken we een implementatie plan samen met onze partners in de regio.

Binnen de scope van dit beleid vallen de volgende lozingen richting de RWZI's:

Niet vergunningsplichtige indirecte lozers	Huishoudens Melding plichtige bedrijven Niet melding plichtige bedrijven	Deze zijn lozingen die via het gemeentelijke rioolsysteem worden aangeboden aan onze zuiveringen. Gemeenten zijn het bevoegd gezag.
Vergunningsplichtige indirecte lozers	Vergunningsplichtige meetbedrijven.	Gemeenten of Provincie zijn bevoegd gezag.
Separate lozingen	Vergunningsplichtige bedrijven. Niet-vergunningsplichtige bedrijven.	Lozingen van bedrijven die direct komen in ons transportstelsel en onze zuiveringen (ook per as). WSBD is het bevoegd gezag.

Het traject om het influent beleid te herzien bevat twee delen:

Deel 1: Influent strategie in 2026

- Bestuurlijke keuze over uitgangspunten en varianten
- Vaststelling influent strategie

Deel 2: Uitgewerkte influent beleid inclusief implementatieplan in 2027

- Uitwerking strategie in beleidsdocumenten Brabant breed afgestemd.
- Samenwerkingsafspraken met bevoegde gezagen.
- Implementatieplan/ Uitvoeringsprogramma

2 Uitgangspunten en beoordelingscriteria

Uitgangspunten voor de influent strategie zijn (vastgesteld door het Dagelijks Bestuur op 7/7/2026):

- Compliance: effluent voldoet minimaal aan ERSa en KRW; vergunningen van moeilijke stoffen worden door WSBD om de 4 jaar gezien en om de 8 jaar herzien*; bij herziening wordt het voorzorgprincipe toegepast.
- Duurzaam: influent belemmert circulair gebruik van water, slib en grondstoffen niet.
- Bronaankpak staat voorop: het waterschap zuivert moeilijke stoffen die vergunde bedrijven zelf moeten verwijderen niet.
- De vervuiler/veroorzaker/belanghebbende betaalt wat het waterschap extra doet in zijn belang.
- Gelijkheidsbeginsel: alle lozers binnen het verzorgingsgebied worden gelijk behandeld.

*NB: De OMWB dient minimaal om de 10 jaar de niet-huishoudelijk afvalwater lozingsvergunningen te herzien (ERSa art.14 lid 5).

Beoordelingscriteria voor de vergelijking van de varianten

De consequenties van varianten en de referentie situatie worden beoordeeld en vergeleken op de aspecten compliance, technische haalbaarheid, risico's bedrijfsvoering, inspanningen VTH, inspanning monitoring, voorlichting en advies, juridische risico's, maatschappelijke risico's, kosten, inkomsten, bestuurlijke draagvlak en imago, samenwerking, uitvoerbaarheid.

De consequenties worden beschrijven voor het waterschap, de bevoegde gezagen (Provincie, Gemeenten, OMWB, Rijk), bedrijven en huishoudens.

De criteria voor selectie van gecombineerde locaties waar naast huishoudelijk afvalwater ook industrie afvalwater wordt gezuiverd zijn: ERSa en KRW eisen aan effluent, ruimtelijke en technische mogelijkheden voor uitbreiding en aanpassing, handelingsmogelijkheden lozende bedrijven, proportionaliteit en doelmatigheid. De werkelijke selectie is geen onderdeel van het influent beleid maar wordt bepaald in de Strategie Zuivering in 2027.

3 Ambitie en mogelijke strategische instrumenten

Missie:

WSBD zorgt voor schoon oppervlakte en grondwater. De kwaliteit van het effluent van onze zuiveringen voldoet aan de KRW eisen zodat het oppervlaktewater schoon blijft/ niet achteruitgaat.

Visie

WSBD beschermt de kwaliteit van oppervlaktewater door bronaanpak voorop te stellen, ongewenste stoffen zoveel mogelijk te weren uit het influent en afvalwater doelmatig te zuiveren.

WSBD focust zich primair op het zuiveren van stoffen die wettelijk vereist en doelmatig te verwijderen zijn. Tegelijkertijd zet WSBD in op het voorkomen en zoveel mogelijk weren van stoffen die het watersysteem of de zuivering belasten.

NB: WSBD kan niet onbeperkt alle moeilijke bestaande en nieuwe stoffen verwijderen. De techniek is niet altijd beschikbaar of de kosten om enkele zeer lage concentraties van moeilijke stoffen te verwijderen zijn extreem hoog.

Lange termijn ambitie

De lange termijn ambitie (2033-2050) uit de Strategie Microverontreinigingen 2026 van WSBD luidt:

- *RWZI's microverontreinigingen vrij*: zuiveringsinstallaties zijn volledig aangepast op verwijdering van medicijnresten en andere huishoudelijke verontreinigingen, met terugwinning van grondstoffen. De focus blijft wel op bronaanpak. Wat er niet in zit, hoeft ook niet uitgehaald te worden.
- *Circulair systeem*: effluent en slib voldoen aan eisen voor hergebruik; het water is van goede kwaliteit en ondersteunt een gezond ecosysteem, waarbij duurzaam gebruik door mens en natuur mogelijk is.

Ambitie periode 2028-2033

De influent strategie in combinatie met de strategie zuivering dragen bij aan de bedrijfswaarden compliance, duurzaamheid, continuïteit, financiële gezondheid en imago:

- Effluent van elke RWZI voldoet aan de ERSA nieuwe eisen in overeenstemming met EU ERSA voorgeschreven deadlines (2033, 2039, 2045).
- Effluent lozing RWZI voldoet aan KRW/GWR/RPS eisen als ze strenger zijn dan ERSA uiterlijk 2033 voor bestaande ZZS en in 2039 voor ZZS die in 2027 aan de KRW-lijst zijn toegevoegd. De ZZS worden niet door de RWZI's gezuiverd maar worden bij de bron aangepakt.

Ambitie periode 2034-2039

Na evaluatie van de effectiviteit van de bron aanpak wordt in 2033 gezien of aanpassing van de ambitie nodig is.

Hoofdpijnen wenselijke strategie

WSBD zet in op bron aanpak voor alle indirecte en separate lozingen.

WSBD zet in op het zoveel mogelijk toerekenen van extra kosten gemaakt voor het verwijderen van niet-huishoudelijk afvalwater aan de individuele veroorzakers.

Bij een enkele locatie en alléén waar maatschappelijk nodig, technisch mogelijk, proportioneel en doelmatig zet WSBD in op uitbreiding van de zuiveringsstappen bij de RWZI voor verwijdering van stoffen afkomstig uit de industrie, op kosten van de industrie.

Om dit te bereiken kan WSBD een combinatie van instrumenten inzetten. De combinatie van instrumenten kan anders zijn per doelgroep lozers en voor kleine, midden zuiveringen dan voor een grote industriële zuivering.

Mogelijke sturingsinstrumenten zijn (een aantal hiervan zijn al geagendeerd in de Strategie Microverontreinigingen WSBD 2026):

Bron aanpak algemeen

- Landelijke beïnvloeding om toegestane producten met ZZS, te verbieden of gebruik ervan te begrenzen in gebruiksvoorschriften.
- Voorlichten gebruikers om gebruik te minderen/ te stoppen, in intensieve samenwerking met OMWB.
- Het Rijk normeert nog niet genormeerde stoffen.
- Het Rijk verduidelijkt de invulling van de zorgplicht (b.v. ook BBT's voorschrijven waar dit nog niet het geval is).
- Bevoegde gezagen aanscherpen algemene regels en vergunningseisen in hun respectievelijke omgevingsinstrumenten.

Bron lozing aanpak VTH

- Herzien bestaande vergunningen van separate lozers vóór 2030. Daarna vergunningen bezien per één per 4 jaar en herzien één per 8 jaar in overeenstemming met VTH-beleid van WSBD.
- Herzien alle bestaande vergunde indirecte lozingen door OMWB met advies van WSBD vóór 2033 i.v.m. volgende deadline ERSA en KRW. Daarna vergunningen indirecte lozers bezien en waar nodig herzien minimaal één per 10 jaar in overeenstemming met ERSA eisen (art. 14, lid 5) of vaker als WSBD, gemeenten en provincie dit opnemen in eigen beleid.
- De nieuwe/herziene vergunningen voor aansluiting van industrieel afvalwater moeten garanderen dat:
 - De verontreinigende stoffen die aanwezig zijn in niet-huishoudelijk afvalwater door de RWZI kunnen worden verwijderd;
 - De aansluiting het bereiken van de doelen van de KRW nu en in de toekomst niet belemmert⁶;
 - De aansluiting rekening houdt met het risicobeheer in uitvoering van de Drinkwaterrichtlijn;
 - De aansluiting geen stoffen loost die schadelijk zijn voor de zuivering technische werken en/of hun functionering nu en in de toekomst belemmeren.
- Toezien en acteren bij uitvoering verbeteringen bij nieuwe BREF's/ BBT+ in overeenstemming met nieuw beleid.
- Voorstel: overgangsregeling bestaande vergunningen: termijn acceptatie van de lozing terwijl aanvrager werkt aan VRP bij herziene vergunningen verkorten/beperken tot b.v. maximaal 2 periodes van 5 jaar (maximaal 10 jaar). NB: aansluiten bij nieuwe nationale

⁶ Als een RWZI lozingen behandelt van een installatie die onder de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) valt, de vuilvracht in de lozingen richting de RWZI mag niet hoger zijn dan de vuilvracht die het gevolg zou zijn van directe lozingen van de industriële installatie, in overeenstemming met de toepasbare emissiegrenswaarden. Kort gezegd, een industriële lozing via het riool (indirect) of separaat (via AWP) mag niet de KRW eisen voor oppervlaktewater overschrijden

richtlijnen op dit gebied; als ze niet komen onderzoeken juridische implicaties van dit beleid.

Acceptatiebeleid

- Beleid doelmatige werking RWZI's actualiseren en aanscherpen om te voldoen aan ERSa/KRW/GWR/RPS, om het functioneren van de zuiveringen te beschermen, inclusief andere ambities zoals t.b.v. grondstoffenwinning uit water e/o slib en effluent hergebruik.
- Voorstel Accumulatie toets: toets/ procedure opstellen om accumulatie van individuele lozingen te toetsen aan "stand stil" grens per KRW-waterlichaam.
- Voorstel: Voorkeursvolgorde opstellen samen met Provincie en gemeenten om te bepalen welke volgorde OMWB en WSBD toepassen voor allocatie van nog beschikbare vergunningsruimte.
- Onderzoeken: In samenwerking met Provincie Noord Brabant BBT+ voorschrijven daar waar het Rijk het nog niet doet.

Meer zuiveren daar waar aanpak bij de bron niet voldoende werkt, noodzakelijk en proportioneel is

- Meer zuiveren bij onze RWZI's dan strikt noodzakelijk voor ERSa als de ZZS-concentraties via lozingen in het riool van huishoudens, MKB en diffuse bronnen gereguleerd via algemene regels alsnog naar de RWZI's komen, mits noodzakelijk voor KRW, proportioneel en doelmatig.

Belasting – De vervuiler betaalt

- Het lozen van eigenlijk niet toegestane stoffen zoals ZZS zwaarder belasten dan stoffen die normaal in stedelijk afvalwater voorkomen. Het Rijk doet nu onderzoek hiernaar.
- Onderzoek: Een gedifferentieerd hoger tarief toepassen bij bedrijfsmatige lozers van ZZS zodat de business case van BBT+ maatregelen positiever uitvalt dan e kiezen voor het betalen van de hogere heffing (De zuiveringsheffing die is bepaald op basis van nutriënten is momenteel vaker voordeliger voor bedrijven dan zelf zuiveren).
- Onderzoek: Als een gedifferentieerd hoger tarief niet mogelijk is, onderzoek of boetes voor het lozen van schadelijke KRW/RPS stoffen mogelijk zijn.
- Extra zuiveringskosten gemaakt voor het verwijderen van stoffen geloosd door duidelijk aan te wijzen indirecte lozers e/o andere extra transport kosten contractueel in rekening brengen bij de veroorzakers net als nu het geval is bij separate lozers. Dit in aanvulling/ boven op de zuiveringsheffing.

4 Varianten t.b.v. oordeelsvorming gewenste strategie

4.1 Varianten influent acceptatie beleid

In alle varianten wordt eerst voldaan aan Europees en Nationaal beleid als het gaat om aanpak bij de bron en toetsing lozing aan eisen van best beschikbare technieken en immissietoets.

Referentie: huidige beleid handhaven, namelijk aanpak bij de bron, toetsing lozing aan Europees en nationaal beleid maar toelating als de vergunningsplichtige lozer de moeilijke stoffen niet doelmatig kan verwijderen en deze de zuivering niet schaden. Het huidige beleid doelmatige werking zuivering technische werken uit 2013 (voortaan te noemen “acceptatiebeleid”) moet sowieso minimaal worden geactualiseerd m.b.t. referenties naar actuele wetgeving en eisen aangepaste/ binnenkort aan te passen zuiveringsinstallaties.

Het huidige acceptatiebeleid beschrijft alleen het beleid rond de doelmatige werking van de zuivering technische werken ten aanzien van de aspecten:

- Bescherming zuiveringsproces tegen verstoring
- Bescherming fysieke toestand zuivering technische werken tegen aantasting door geloosde stoffen
- Bescherming van de optimale werking van de zuivering technische werken in financiële en bedrijfseconomische zin, waarbij het gaat om het collectieve belang van alle aangeslotenen (zuivering tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten).

In dit beleid is niks opgenomen over het al dan niet accepteren van moeilijke stoffen/ZZS.

Momenteel worden deze stoffen doorgelaten omdat ze de zuiveringen niet schaden. WSBD beschouwt momenteel zijn zuiveringen als “doorgeefluik”.

Strengere aanpak bij de bron: naast eigen bescherming transport en zuiveringsproces, acceptatie eisen voor moeilijke stoffen (bv. ZZS, metalen, VOC's) opnemen, en dus stoffen niet accepteren als ze de per RWZI voorgeschreven maximale concentraties overschreden. De verantwoordelijkheid om deze stoffen te verwijderen ligt bij de producenten e/o gebruikers. Ook ondersteunt/adviseert WSBD de OMWB bij de uitvoering van het KRW-immissie toets zoals voorgeschreven door de ERSA (artikel 14, lid 2a en 2 e, ook het BKL). De ERSA schrijft voor dat de lozingen die alsnog de zuiveringen bereiken en in het effluent van de zuivering terecht komen het ontvangende waterlichaam niet mogen verhinderen om een dergelijk goede toestand te bereiken e/o achteruitgaan vermijden zoals voorgeschreven door KRW/RPS. Deze extra toets geldt voor alle niet huishoudelijk afvalwater (vergund en niet vergund).

Vraag aan het DB/AB:

Het DB/AB wordt gevraagd een duidelijke strategische keuze te maken voor de zuiveringsambitie van onze RWZI's.

Advies:

Zet in op een strengere aanpak bij de bron. Het huidige beleid is goed maar de inzet ontoereikend voor de aanpak van ZZS.

Periode 2027-2032

- Actualiseer en aanvul het acceptatie beleid in 2027.
- Intensiveer de monitoring van influent, effluent en bronnen (ERSA verplichting).
- Intensiveer aanpak bij de bron bij MBA/IPPC bedrijven in samenwerking met OMWB en bevoegde gezagen.
- Intensiveer aanpak bij de bron naar voorbeeld van het landelijk project “Grip op indirecte lozers” en opsporing van hotspots bij niet vergunningsplichtige lozers.
- Geef voorlichting en advies voor niet vergunde lozers.

- Participeer in onderzoeken om nog niet beproefde technieken als BBT+ voor te kunnen schrijven bij bedrijven.
- Evalueer halverwege (2030) en in 2032 de voortgang en effectiviteit van deze aanpak.

Periode 2033-2039

- Actualiseer het acceptatie beleid daar waar aangepaste eisen nodig zijn n.a.v. aanpassingen aan de zuivering technische werken, slibverwerking, terugwinning grondstoffen en effluent hergebruik.
- Eindig vergunde lozingen die niet voldoen aan de eisen en die al 2 of meer VRP-rondes hebben gelopen zonder resultaat.
- Pas dezelfde methodiek voor MKB opgespoord in de vorige periode op basis van aangescherpte nationale wetgeving en regels in omgevingsinstrumenten van bedrijven en provincie.

4.2 Varianten zuiveringsinspanning

Referentie (minimale inspanning): huidige zuiveringsinspanning aangevuld met nieuwe ERSA eisen voor verwijdering van zuurstofbindende stoffen, stikstof, fosfor en medicijnresten.

Overall meer zuiveren: alle RWZI's waar het KRW-doel voor ZZS niet wordt gehaald uitbreiden met extra zuiveringstappen om resterende gemeten ZZS te verwijderen. Deze variant heeft waarde als denkmodel maar is echter niet realistisch. We kunnen qua fysieke ruimte en techniek dit niet bij alle zuiveringen doen. De veranderingen voor vele kleine zuiveringen zouden niet proportioneel en doelmatig zijn.

Mix – aanpak bij de bron ZZS bij kleine zuiveringen, meer zelf zuiveren bij enkele grote zuiveringen. Of stoffen ontvangen en na behandeling, ons effluent door commerciële partijen te laten behandelen om alsnog te voldoen aan KRW in opdracht en op rekening van de veroorzakers.

Bij voorbeeld: AWP/Bath wordt dan de plek waar ZZS-en nog wel geloosd kunnen worden (in lijn met de oorspronkelijke gedachte van AWP/Bath in het nationaal belang van de zware industrie in Moerdijk). Er is daar fysieke ruimte beschikbaar en we kunnen dan de tijd nemen om een model te ontwikkelen om onder voorwaarden, na het toepassen van BBT en BBT+ door bedrijven, restlozingen met ZZS te ontvangen, te behandelen en de kosten bij de veroorzaker neer te leggen.

Dit in combinatie met een tijdpad voor bedrijven elders om hun lozing bij de bron aan te pakken of anders te verhuizen naar Moerdijk.

NB: voor sommige stoffen met zeer lage concentraties zoals PFAS blijft aanpak bij de bron de enige technisch en economisch realistische aanpak.

Vraag aan het DB/AB is:

Het DB/AB wordt gevraagd een duidelijke strategische keuze te maken voor de zuiveringsambitie van onze RWZI's.

Advies:

Begin met het voldoen aan de duidelijke ERSA eisen. Na evaluatie van het succes van een strengere bron aanpak bezien of extra zuiveringstappen nodig en realistisch haalbaar zijn.

Uitgangspunt daarbij is dat de RWZI's primair zijn gericht op de zuivering van stedelijk afvalwater.

In lijn hiermee wordt ingezet op doelmatige verwijdering van microverontreinigingen waarvoor een wettelijke verplichting bestaat, zoals medicijnresten, maar niet op het generiek realiseren van

aanvullende zuiveringsstappen voor specifieke industriële stoffengroepen. Voor deze stoffen ligt het primaat bij bronaanpak en het beperken van lozingen

Periode 2027-2032

- Begin met het zuiveren van de ERSA stoffen organische stoffen, stikstof, fosfor, medicijnresten (3de en 4de trap), waar nodig aangevuld met extra stikstof en fosfor eisen t.b.v. KRW voor de zuiveringen waar dit relevant en verplicht is dit te bereiken vóór 2033/39
- Evalueer halverwege in 2032 de voortgang en effectiviteit van deze aanpak in combinatie met een strengere aanpak bij de bron.

Periode 2033-2039

- Na duidelijkheid over eisen effluent lozingen in Rijkswateren en evaluatie succes aanpak bij de bron besluiten of, waar en in welke mate extra zuiveringsstappen nodig zijn boven de ERSA verplichtingen.

Hier maken we onderscheid tussen de korte termijn, dus ERSA en na-geschakelde microverontreinigingenverwijdering, gericht op medicijnresten uit stedelijk afvalwater te verwijderen enerzijds en de langere termijn, gericht op indirecte lozers van ZZS waarbij we sturen richting niet meer accepteren op RWZI's, behalve misschien op de AWP.

4.3 Varianten kosten allocatie

Handhaven huidige praktijk: zuiveringsheffing formule op basis van stikstof en totaal zuurstofgebruik (TZV) voor indirecte lozers en contract separate lozers.

Meer kosten in rekening brengen bij veroorzaker voor zowel indirecte lozers als separate lozers.

Aandachtspunten:

- Gedifferentieerd belasten kan alleen als het waterschap werkelijk meer inspanningen doet om extra stoffen te verwijderen van vastgestelde veroorzakers.
- Vaststellen veroorzaker: dit kan voor vergunningsplichtige bedrijven (MBA) met een monitoringsverplichting. Het vergt extra monitoringsinspanning en opsporing bij niet vergunningsplichtige bedrijven.
- Meerkosten voor opwaardering/geschikt maken van effluent ten behoeve van hergebruik mag niet bij de lozers worden betaald; het is niet in hun belang. Het profijtbeginsel zegt dat gebruikers van het effluent deze kosten moeten dragen. Uitzondering hiervan zijn de meerkosten voor opwaardering t.b.v. de natuur, lees het watervoerend houden van beken.
- Meerkosten voor circulariteit/ grondstoffen hergebruik. Het waterschap heeft hier belang. Hergebruik van grondstoffen door het waterschap heeft positieve consequenties voor het milieu en zou tot kostenbesparingen kunnen leiden. In dit geval kunnen de minder of meerkosten worden belast via de zuiveringsheffing, mits de kostenbaten balans neutraal is.

Vergunningsplichtige bedrijven met monitoringsplicht monitoren al op eigen kosten stoffen in overeenstemming met de specificaties afgesproken in de vergunning. Bestaande vergunningen dienen waar nodig z.s.m. te worden aangepast om aan de nieuwe ERSA- en KRW-voorwaarden opgenomen in het nieuwe acceptatiebeleid te voldoen.

Meerkosten voor extra monitoring bij acceptatiepunten (= overnamepunten van gemeentelijke riolering naar het transport stelsel van het waterschap) of voor opsporing bij niet vergunde lozers komen op rekening van de hele maatschappij, en dus belast via de zuiveringsheffing

Vraag aan het DB/AB:

Het DB/AB wordt gevraagd een duidelijke strategische keuze te maken voor de kosten allocatie.

Advies:

Zet in op meer kosten in rekening te brengen bij de veroorzaker daar waar duidelijk is welke kosten bij wie te alloceren zijn. Deze lijn bouwt voort op het bestaande beleid voor separate lozers en wordt in de komende periode verder uitgewerkt.

Parallel hieraan zet WSBD in op versterking van het principe 'de vervuiler betaalt'. Dit gebeurt door actief invloed uit te oefenen op het traject 'doorontwikkeling belastingstelsel waterschappen' van het Ministerie van IenW, waarin de mogelijkheden voor verdere differentiatie van de zuiveringsheffing, bijvoorbeeld voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), worden onderzocht.

Vooruitlopend op eventuele aanpassingen van het landelijke stelsel worden binnen de huidige kaders alleen aantoonbare meerkosten toegerekend aan veroorzakers waar dit al mogelijk is, met name bij separate lozers. Op basis van de uitkomsten van het landelijke traject worden in een volgende fase nadere keuzes gemaakt over verdere differentiatie van de zuiveringsheffing.

- Beïnvloed het landelijk traject "'doorontwikkeling belastingstelsel waterschappen' van het Ministerie van IenW. Een consortium o.l.v. Ecorys doet hier onderzoek naar. UvW zit in de begeleidingscommissie. Een van de vragen in dit traject is of er niet ook een zuiveringsheffing op deze zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) moet komen.
- Wacht op het resultaat hiervan om verdere keuzes te maken. Voorlopig alleen werkelijke gemaakte meerkosten belasten bij de separate lozers.

4.4. Varianten ingangstermijn acceptatiebeleid en overgangsregelingen

ERSA vraagt de RWZI's aan te passen vóór 2045, met tussendeadlines op 2033, 2036 en 2039. De eisen in het acceptatiebeleid dienen te worden aangepast aan de nieuwe technische inrichting van de individuele RWZI's. Dit kan zodra het ontwerp bekend is of als de verbouwing klaar is. Het bestuur kan kiezen tussen de toekomstige eisen al nu van kracht te laten zijn zodat nieuwe vergunningen al toekomstbestendig zijn of te wachten tot de verbouwing klaar is. Beide opties dienen te voldoen aan de "voorzienbaarheid" principe, waarbij lozers voldoende tijd hebben om zich aan te passen aan de nieuwe eisen. Voorwaarde hiervoor is tijdig communiceren om schadeclaims te voorkomen/verkleinen. De opties zijn:

- Per direct toekomstgerichte acceptatiebeleid laten ingaan voor nieuwe aanvragen, jaren voordat de RWZI's aangepast zijn. Overgangsregeling voor bestaande vergunningen begint bij het moment van ingang nieuw beleid.
- Beleid laten ingaan pas na "verbouwing" RWZI's/ realisatie circulaire installaties. Overgangstermijn voor bestaande vergunningen start na verbouwing.

Vraag aan het DB/AB:

Welke ingangstermijn van het acceptatiebeleid heeft uw voorkeur?

Advies:

Laat het toekomstgerichte acceptatiebeleid per direct ingaan om nieuwe vergunningen toekomstbestendig te maken. Dit vergezellen met tijdige communicatie over verbeter tijden en

overgangsregelingen. De overgangsregelingen zijn afgestemd op de realisatie van de aanpassingen aan de zuiveringen.

De andere optie is niet gewenst want de lozingen die nog niet aangepast zijn kunnen de functionering van het nieuwe zuiveringsproces beschadigen.

4.5 Combinatie varianten

De aspecten acceptatie, mate van zuivering en kosten allocatie worden gecombineerd beschouwd en vergelekt ten opzichte van de referentie situatie. De keuze ingangstermijn acceptatiebeleid is gelijk voor alle varianten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving hiervan.

- Referentie: huidig beleid handhaven, namelijk aanpak bij de bron maar toelaten restlozing als de vergunningsplichtige lozer wel voldoet aan BBT/BBT+ maar de moeilijke stoffen niet doelmatig kan verwijderen. Minimale actualisatie beleid doelmatige werking zuivering technische werken.
- Variant 1: Huidig beleid, maar met breder geactualiseerde acceptatiebeleid en uitgebreid met strengere aanpak bij de bron en lozingen (VTH): geen KRW schadelijke stoffen toelaten bij nieuwe vergunningen; termijn en aantal verbetertrajecten met onvoldoende resultaat voor bestaande vergunningen beperken mits juridisch goed onderbouwd, opsporing hotspots; voorlichting voor niet vergunningsplichtige bedrijven en huishoudens.
- Variant 2: Variant 1 voor de meeste zuiveringen; extra zuiveringsinspanning in één of meer nog te bepalen gecombineerde RW/IAWZI's⁷ om moeilijke stoffen te verwijderen, mits technisch mogelijk en doelmatig. Bedrijven (indirecte en separate lozers) betalen de extra zuiveringsinspanning.

4.6 Vergelijking gecombineerde varianten

De referentie en varianten zijn beoordeeld en vergeleken op de uitgangspunten en criteria opgenomen in Hoofdstuk 2 van dit document. Zie detail uitwerking en toelichting scores in Bijlage 2.

Varianten Criteria	Referentie	Variant 1: Uitgebreide aanpak bron & lozing	Variant 2: MIX Aanpak bron & lozing en combi R&AWZI
Compliance	-	-/+	-/++
Duurzaam	-	+	+
Bronaanpak voorop	+	+	+/-
Vervuiler betaalt	+/-	+	+
Gelijkheidsbeginsel	+	+/-	-
Restrisico zuiveren door niet compliance	++	++	+
Meerkosten zuiveren (Miljoen per jaar)	0	0	€ 20 à 40
VTH extra inzet incl. Monitoring opsporing	0	€ 0,6 à 0,7	€ 0,6

⁷ Criteria voor selectie gecombineerde locaties zijn o.a. KRW eisen aan effluent, ruimtelijke en technische mogelijkheden voor uitbreiding en aanpassing, handelingsmogelijkheden lozende bedrijven, proportionaliteit.

Varianten Criteria	Referentie	Variant 1: Uitgebreide aanpak bron & lozing	Variant 2: MIX Aanpak bron & lozing en combi R&AWZI
(Mijloen per jaar)			
Voorlichting en advies niet vergunde sector (Miljoen per jaar)	0	€0,2	€0,2
Inkomsten totaal	0	0	0
- huishoudens	0	+10% in 20 jaar.	+5% in 20 jaar.
- bedrijven	0	-50% in 20 jaar	+100 à 130% in 20 jaar
Juridische risico's n.a.v. niet compliance en andere zaken	++	+	+/-
Maatschappelijke risico's	0	+/-	+/-
Kans op bestuurlijke & imago schade	+	+/-	+/-
Meer inzet PNB/gemeenten/ OMWB	+	+++	++
Tarief Huishoudens	0	+0,65% per jaar	+0,25 per jaar
Tarief Bedrijven	0	+0,65% per jaar	+6% per jaar
Extra eigen kosten IPPC- bedrijven	0	€ 5 à 15 miljoen per jaar	€ 3 à 5 miljoen per jaar
Meer inzet Rijk/ RWS	+	++	+

NB: de kostenvergelijking en consequenties voor de tarieven zijn gerekend op basis van bestaande ruwe inschattingen. Betere kosten inschattingen komen in 2027 na het vaststellen van de Strategie Zuivering

Conclusie:

Uit de vergelijking kunnen we concluderen dat Variant 1 het beste voldoet aan alle uitgangspunten met minimale kosten voor WSBD, weinig impact op de tarieven van huishoudens, relatief acceptabele kosten bij de verantwoordelijke bedrijven en de minste risico's voor WSBD. Het vraagt wel om veel extra inzet bij de medeoverheden. Tegenover dit extra inzet is in deze variant gerekend op een samenwerkingsbijdrage van WSBD richting OMWB om de aanpak bij de bron mogelijk te maken (zie extra inzet VTH).

4 Geadviseerde influent strategie

Uit de varianten studie kan worden geconcludeerd dat een strengere aanpak bij de bron en lozingen beste strategie is voor WSBD om aan ERSA en KRW te voldoen voor de komende zes jaar. In lijn met deze conclusie wordt er geadviseerd om:

- Te beginnen met het zuiveren van de ERSA verplichte stoffen (3de en 4de trap) en benodigde aanvullende N&P KRW eisen, vanuit gaande dat er andere stoffen zoals ZZS niet door onze RWZI's moeten en kunnen worden verwijderd.
- Een strengere aanpak van zowel indirecte als directe separate lozingen toe te passen om ZZS en andere schadelijke stoffen te weren gebaseerd op actueel beleid en omgevingsinstrumenten.
- Het bestaande belastingstelsel blijven toepassen bij indirecte lozers zolang het Rijk nog onderzoek doet naar gedifferentieerde tarieven voor lozers. Separate lozers via privaat rechterlijke contracten blijven belasten voor werkelijke gemaakte kosten.
- Na evaluatie van het succes van deze strategie in 2032 bezien of aanpassing van de influent en zuivering strategie vanaf 2034 nodig is om volledig aan ERSA en KRW te voldoen.

Om dit te bereiken wordt geadviseerd **vanaf 2027 de volgende concrete influent strategische stappen** uit te voeren:

Periode 2028-2033: meer grip en strengere aanpak bij de bron bij indirecte en directe separate lozers

- Het influent acceptatiebeleid is in 2027 geactualiseerd en toekomstbestendig gemaakt (opvolger van beleid doelmatige werking zuivering technische werken 2013) in lijn met nationale wetgeving (naar verwachting klaar eind 2027). Dit is in samenwerking met de waterschappen in Noord-Brabant en Limburg gedaan. Influent met bekende en andere (nog niet genormeerde) stoffen die de functionering van de zuiveringen beïnvloeden wordt aan banden gelegd om onze assets, de omgeving en de gezondheid van mensen te beschermen⁸. Dit beleid bevat ook eisen voor de bescherming van de capaciteit voor terugwinning van grondstoffen water en slib en water hergebruik voor zover dat in 2027⁹ duidelijk is (ERSA artikel 14, lid 2). Waar mogelijk wordt in dit influent acceptatiebeleid ook per RWZI aangegeven aan welke KRW eisen elke indirecte en separate lozing nu en later moet voldoen ter vergemakkelijking van de immisietoets.
- Het influent acceptatiebeleid treedt eind 2027 per direct in werking om duidelijkheid te geven aan bestaande lozers om zich tijdig aan te passen en om nieuwe lozingsvergunningen direct toekomstbestendig te maken.
- Algemene regels worden uiterlijk vóór 20/12/2031 aangepast in de omgevingsinstrumenten van de provincie, de gemeenten en de waterschapverordening. Algemene regels van gemeenten en provincie verwijzen aan de eisen opgenomen in de Waterschapsverordening, het Waterbeheerprogramma en het acceptatiebeleid van het waterschap. Dit vergt intensieve afstemming tussen de drie bestuursorganen.

⁸ Voorbeeld hiervan zijn de volatiele organische stoffen (veroorzakers van lachgas en geur), bromide die tot kankerverwekkende bromaat kan leiden, microplastics, enz.

⁹ De keuzes over de circulaire ambities moeten nog door het AB worden gemaakt. Pas daarna kunnen de acceptatie eisen worden bepaald. Het AB moet nog bepalen hoever het waterschap wil zuiveren om hergebruik van het effluent ten behoeve van derden mogelijk te maken, b.v. door zelf verder te zuiveren of dit aan externe partijen toe te laten. Voorbeelden zijn: hergebruik van effluent voor drinkwaterbereiding, industriële toepassingen, ondiep e/o diep grondwater infiltratie, water voor landbouw/glastuinbouw via gesloten circuits i.p.v. onttrekkingen uit oppervlakte of grondwater.

- Herzien afvalwaterakkoorden in lijn met nieuwe acceptatiebeleid, indien nodig overwegen aansluitvergunningen (bij overname punten gemeentelijke riool naar transportsysteem van het waterschap) opnieuw te introduceren ter ondersteuning van de juridische kracht van het acceptatiebeleid bij vergunningverlening door andere overheden.
- In samenwerking met provincie, gemeenten en OMWB worden de bestaande omgeving en lozingsvergunningen voor indirecte en separate lozers minimaal één keer bezien en waar nodig aangepast vóór 2033. Bij deze actie wordt de influent KRW-toets uitgevoerd. In overeenstemming met de ERSA dient het influent afkomstig van vergunde niet-huishoudelijke afvalwaterlozingen aan dezelfde KRW-eisen voldoen als het direct zou worden geloosd op oppervlaktewater (ERSA artikel 14 lid 2).
- Intensiveer structureel de monitoring van influent, effluent en bronnen ook voor KRW stoffen (ERSA verplichting).
- Intensiveer eerst de aanpak bij de bron bij MBA/IPPC bedrijven vanaf 2028 in samenwerking met OMWB en bevoegde gezagen. Ondersteun OMWB t/m 2033 met extra capaciteit en financiële bijdrage vooraanvullende monitoringskosten.
- Vergunningen die niet voldoen aan de voorwaarden e/o waar restlozingen van ZZS nog plaatsvinden worden om de vijf jaar getoetst op de voortgang van de verbeteringsmaatregelen (Vermijding & Reductie Programma). Ambitie is om vergunningen die al twee of meer periodes van 5 jaar onvoldoende resultaat hebben geleverd worden in te trekken, mits voldoende juridisch kan worden onderbouwd.
- Draag bij aan een Intensive aanpak bij de bron in het kader van het landelijk project “Grip op indirecte lozers” en opsporing van hotspots bij niet vergunningsplichtige lozers. Provincie en gemeenten zijn hier primair aan zet.
- Geef voorlichting en advies voor niet vergunde lozers na detectie zorgelijke afwijkingen in de hotspots. Dit zal met name door de omgevingsdienst worden gedaan met steun van het waterschap.
- Beïnvloed de landelijke trajecten voor normering van stoffen, verduidelijking zorgplicht en onderzoek naar een gedifferentieerd belastingstelsel.
- Belasting. Herzie het belastingstelsel voor indirecte lozers als het Rijk de wetgeving heeft aangepast om het lozen van ongewenste stoffen hoger te belasten dan normale huishoudelijk afvalwater stoffen.
- Participeer in onderzoeken om nog niet beproefde technieken als BBT+ voor te kunnen schrijven bij bedrijven voor het terugdringen van ZZS-lozingen.
- Evalueer halverwege en in 2033 de voortgang en effectiviteit van deze aanpak.

Periode 2034-2039: bijsturen influent beleid, zuivering strategie en belastingstelsel waar nodig

- De eisen per RWZI in het influent acceptatiebeleid worden waar nodig opnieuw geactualiseerd, b.v. doordat er nieuwe stoffen zijn bekend geworden en/of nieuwe eisen nodig zijn n.a.v. herziene ontwerpen van de aan te passen RWZI's.

- Na duidelijkheid over de eisen aan effluent lozingen van onze RWZI's in KRW Rijkswateren en KRW regionale wateren en evaluatie van het succes van de aanpak bij bron en lozingen besluiten of, waar en in welke mate extra zuiveringstappen nodig zijn boven de ERSA en N&P KRW verplichtingen. Hier maken we onderscheid tussen de korte termijn om medicijnresten uit stedelijk afvalwater te verwijderen enerzijds en de langere termijn, gericht op indirecte restlozingen van ZZS waarbij we sturen richting:
 - Niet meer accepteren ZZS-lozingen op onze RWZI's.
 - Lokaal bouwen gemeenschappelijke IAWZI's b.v. in Moerdijk of andere industriële complexen naar voorbeeld van Chemelot in Limburg, volledig gefinancierd en gerund door industriële lozers. Bezien of ZZS-restlozing nog te accepteren valt bij WSBD.
 - Misschien aanpassing van Bath tot combi RW/IAWZI voor reststoffen die wel effectief en proportioneel kunnen worden verwijderd.
- Herzien belastingstelsel in lijn met landelijk beleid als WSBD overgaat tot extra zuivering stappen in combi RW/IAWZI's, zowel voor indirecte als separate lozers.
- Eindig vergunde lozingen die niet voldoen aan de eisen en die al 2 of meer VRP-rondes hebben gelopen zonder resultaat.
- Pas samen met OMWB dezelfde methodiek voor niet vergunningsplichtige gevallen opgespoord in de vorige periode op basis van aangescherpte nationale wetgeving (normen, zorgplicht) en regels in omgevingsinstrumenten van gemeenten en provincie.

5 Vervolgstappen

Input voor het WBP 2028-2033

De input van de influent strategie en voorgenomen influent beleid voor het WBP en Kadernota 2028-2033 wordt in november 2026 uitgewerkt na vaststelling van deze influent strategie in het AB van 23/9/2026.

Landelijke trajecten

De Unie van waterschappen participeert in 2026 en 2027 in de Rijks trajecten waar Europees beleid in nationale wet wordt verankerd. Ook participeert de UvW in het onderzoek van het Rijk naar een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen.

Andere regio's zijn ook bezig met aanpassing van hun influent en acceptatiebeleid. Aanpak bij de bron en bij de lozingen blijft bij andere waterschappen ook het uitgangspunt.

Waterschappen, gemeenten, provincies en omgevingsdiensten pleiten voor acties door het Rijk voor normering van nog niet-genormeerde stoffen, duidelijke invulling van de zorgplicht en landelijke richtlijnen voor verbeterprogramma's.

Maas breed influent acceptatiebeleid

Brabantse Delta werkt samen met waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Limburg aan een gemeenschappelijk influent acceptatie beleid. Het gezamenlijk traject begint in september 2026 en eindigt medio 2027. Voordeel hiervan is dat het gezamenlijk beleid makkelijker kan worden overgenomen door de Provincie Noord-Brabant als bevoegd gezag in haar beleid, plannen en verordeningen Het nieuwe acceptatie beleid wordt medio 2027 door de nieuwe besturen van de waterschappen vastgesteld.

Consultatie en afspraken samenwerkingspartners

De Provincie Noord Brabant en de OMWB zijn op 29 juni 2026 ambtelijk geconsulteerd en sindsdien betrokken bij dit traject. WSBD kan, via OMWB, input leveren voor de waterparagrafen die gemeenten gaan opnemen in hun Omgevingsplannen. De interactie voor dit beleid met gemeenten en provincie wordt geïntensiveerd eind 2026 in het kader van het Maas breed traject.

Consultatie bedrijven

Consultatie van bedrijven zal in 2027 plaatsvinden zodra de richtlijnen van het nieuwe acceptatiebeleid beter bekend zijn en in overleg met het nieuw bestuur van WSBD.

Implementatieplan

Het nieuwe acceptatiebeleid wordt samen met het uitgewerkte implementatie/ uitvoeringsplan voor WSBD medio 2027 aan het DB en AB aangeboden voor besluitvorming.

BIJLAGE 1: Beschrijving elementen van de referentie (huidige) praktijk en twee mogelijke varianten

Varianten Aspect	Referentie: Huidige praktijk minimaal geactualiseerd: Aanpak bij de bron bij vergunde milieubelastende lozingen.	Variant 1: Uitgebreide aanpak bij de bron en lozingen.	Variant 2: MIX Aanpak bij de bron bij meeste RWZIs, meer zuiveren bij combi RW/IAWZI
<i>Eisen Vergunning plichtige lozingen</i>	Er worden eisen gesteld aan vergunde lozingen van indirecte en separate lozers om het bereiken van de KRW-doelen in het ontvangende oppervlaktewater niet te belemmeren en de RWZI te beschermen. Er wordt getoetst aan BBT en BBT+ Afwijkende lozingen worden alleen geaccepteerd wanneer (verdergaande) verwijdering bij het bedrijf niet doelmatig is en het bedrijf aantoonbaar werkt aan reductie via een Vermijdings- en reductieprogramma's (VRP).	Er worden eisen gesteld aan vergunde lozingen van indirecte en separate lozers om het bereiken van de KRW-doelen in het ontvangende oppervlaktewater niet te belemmeren en de RWZI te beschermen. Er wordt getoetst aan BBT en BBT+ Via het acceptatiebeleid worden ook extra eisen aan de lozingen gesteld om circulariteit bij de RWZI's (grondstoffenwinning, effluent hergebruik) niet te belemmeren. Afwijkende industriële nieuwe lozingen worden niet geaccepteerd. Maximumaantal VRP-periodes voor bestaande lozingen wordt beperkt tot b.v. 2 keer (nu onbeperkt aantal per vijf jaar, straks maximaal 2 keer 5 jaar). VTH inzet wordt versterkt zowel bij WSBD als bij ODMWB om dit aan te kunnen.	Bronaanpak blijft uitgangspunt. Gelijke aan Variant 1 voor zuiveringen met lage concentraties moeilijke stoffen (bijvoorbeeld kleine/midden zuiveringen). Enkele zuiveringen worden uitgerust om naast huishoudelijk ook industrieel afvalwater te zuiveren mits proportioneel en doelmatig (locaties nog te bepalen). Deze noemen we "Gecombineerde" RW/IAWZI.
<i>Eisen Niet vergunning plichtige lozingen</i>	Er wordt geen speciale aandacht aan besteed. Alle rioolwater wordt ontvangen. Ad-hoc actie monitoring en opsporing i.h.k.v. pilot Schone Maas Waterketen en KRW-impuls.	Er wordt structureel ingezet op monitoring t.b.v. lokale en regionale opsporing van hotspots lozingen van KRW ZZS en moeilijke stoffen i.s.m. gemeenten en omgevingsdienst. Het Rijk aanscherpt nationale wetgeving voor invulling zorgplicht en bepaalt normen voor nog niet genormeerde stoffen. Aangescherpte regels worden uiterlijk in 2031 verankerd in Omgevingswetinstrumenten van Provincie, Gemeenten en Waterschap (bruidsschat). Er wordt inzet gepleegd voor voorlichting en advies bij huishoudens en niet vergunde bedrijven waar probleem lozingen worden geconstateerd om lozingen bij de bron te verminderen. Dit in lijn met lopende project van OD NL.	Gelijk aan Variant 1.
<i>Zuivering inspanning</i>	Noodzakelijk om aan ERSa en KRW-eisen te voldoen (Verwijderen Stikstof en Fosfor, Medicijn & cosmetica resten).	Noodzakelijk om aan ERSa en KRW-eisen te voldoen (Verwijderen stikstof en fosfor, medicijn & cosmetica resten). Extra zuiveringstappen voor effluent hergebruik worden per geval overwogen i.o.m. de gebruiker/belanghebbende. Commerciële toepassingen worden door marktpartijen op eigen rekening gebouwd en geëxploiteerd.	Noodzakelijk om aan ERSa en KRW-eisen te voldoen (Verwijderen stikstof en fosfor, medicijn & cosmetica resten) Wat en waar niet proportioneel voor het waterschap, moet alsnog door de bedrijven zelf worden verwijderd. Extra stappen om industriële stoffen (ZZS, metalen, enz.) te verwijderen daar waar technisch mogelijk en doelmatig. Extra zuiveringstappen voor effluent hergebruik net als in Variant 1 voor kleine/ midden zuiveringen.
<i>Kosten allocatie</i>	Zuiveringsheffing (gebaseerd op N en TSV vuillast) voor alle indirecte lozers (huishoudens, niet en wel-vergunningsplichtige bedrijven). Voor separate lozers worden de werkelijke gemaakte kosten in rekening gebracht, volgens contractuele afspraken. NB: De ERSa regelt dat 80% van de kosten voor verwijdering van medicijn en cosmetica resten in rekening worden gebracht bij de veroorzakende producenten en importeurs (UPV: uitgebreide producent verantwoordelijkheid). De EC moet nog reageren op EU Parlement motie om dit uit te stellen.	Gelijk aan huidige situatie, zowel voor vergunde als niet vergunde indirecte lozers. Gelijk aan huidige situatie voor separate lozers. UPV voor medicijn en cosmetica resten. Extra kosten stappen voor effluent hergebruik door industrie, drinkwaterbedrijven, landbouw, enz. wordt door de belanghebbenden betaald.	Stoffen uit industriële indirecte en separate restlozingen na bronaanpak en toepassing BBT worden toegestaan bij de "Gecombineerde" RW/IAWZI mits de lozers meer betalen voor de extra kosten. Dit is contractueel geregeld zowel voor indirecte als voor separate lozers. Bij immissietoets mag zuiveringstap van de RWZI meegenomen worden als extra stap als daarvoor betaald wordt. Resterende lozers betalen de gebruikelijke actuele zuiveringsheffing. UPV voor medicijn en cosmetica resten. Extra kosten stappen voor effluent hergebruik door industrie, drinkwaterbedrijven, landbouw, enz. wordt door de belanghebbenden betaald.

BIJLAGE 2: Uitgebreide beoordeling van de varianten ten opzichte van de referentie aan de hand van criteria

Variant Criteria	Referentie: Huidige praktijk minimaal geactualiseerd. Aanpak bij de bron bij vergunde milieubelastende lozingen.	Variant 1: Uitgebreide aanpak bij de bron en lozingen.	Variant 2: MIX Aanpak bij de bron en lozingen, meer zuiveren bij combi R&AWZI
Consequenties WSBD			
Compliance	Voldoet aan N&P ERSA en KRW. Voldoet aan ERSA gidsstoffen medicijnresten en cosmetica. Voldoet niet aan RPS/ZSS in 2039.	Voldoet aan N&P ERSA en KRW. Voldoet aan ERSA gidsstoffen medicijnresten en cosmetica. Voldoet deels op enkele locaties aan RPS/ZSS in 2039 mits bedrijven en huishoudens stoppen met lozen van deze stoffen.	Voldoet aan N&P ERSA en KRW. Voldoet aan ERSA gidsstoffen medicijnresten en cosmetica. Voldoet deels aan RPS/ZSS in 2039 mits bedrijven stoppen met lozen van deze stoffen (ook van toepassing voor wat de combi RWZI's niet verwijderen). Voldoet grotendeels aan RPS/ZSS in 2039 bij combi RWZI's.
Restrisico door niet compliance	Door niet voldoen aan KRW/RPS, in volgorde: Handhaving door bevoegd gezag RWZI's: • Verbeter instructies van bevoegd gezag. • KRW-boetes. • Aanwijzing van het Rijk namens EC. • Risico op intrekking lozingsvergunning effluent RWZI. En als gevolg hiervan kosten beheersmaatregelen & risico's: • Lozingen van bedrijven weigeren. • Rioolwater niet accepteren bij overnamepunt. • Investeren in 5de zuiveringstap.	Hetzelfde als bij de referentie, maar in mindere mate/ mindere RWZI's als bron aanpak gedeeltelijk lukt.	Hetzelfde als bij de referentie, maar in mindere mate. Minder risico op combi RWZI.
Bedrijfsvoering zuiveren Inspanningen	Investerings en zuiveringsinspanningen alleen voor ERSA (3 ^{de} en 4 ^{de} trap) en KRW N & P huishoudelijk afvalwater.	Investerings en zuiveringsinspanningen alleen voor ERSA (3 ^{de} en 4 ^{de} trap) en KRW N & P huishoudelijk afvalwater.	Investerings en zuiveringsinspanningen alleen voor ERSA (3 ^{de} en 4 ^{de} trap) en KRW N & P huishoudelijk afvalwater. Extra investeringen en zuiveringsinspanningen 5 ^{de} trap voor RPS/KRW ZZS bij de combinatie RW/AWZI.
Restrisico zuiveren	Meer investeringen en zuiveringsinspanning (5 ^{de} trap) om aan KRW/RPS te voldoen bij alle zuiveringen.	Hetzelfde als bij de referentie. Er komen nog steeds ZZS via huishoudens en MKB, wel in veel mindere mate die wellicht we alsnog moeten zuiveren. Minder zuiveringsinspanning voor ZZS dan bij referentie situatie.	Gelijk aan Variant 1 voor meeste zuiveringen. Techniek is nog niet zover, extra stap nodig voor combi RW/AWZI niet proportioneel. Risico op nieuwe niet behandelbare stoffen overgenomen van bedrijven. Risico dat bevoegd gezag restproducten in effluent na extra zuiveringstap niet accepteert.
Meerkosten zuiveren	Alleen meerkosten ERSA + KRW N&P (incl. monitoring ERSA): €30 à 40 miljoen per jaar extra boven reguliere in stand houding.	Alleen meerkosten ERSA + KRW N&P (incl. monitoring ERSA): €30 à 40 miljoen per jaar extra boven reguliere in stand houding.	Meerkosten ERSA + KRW N&P alle zuiveringen: € 30 à 40 miljoen per jaar. Meerkosten extra 5 ^{de} trap bij 1 combi RW/AWZI: € 20 à 25 miljoen per jaar.
Extra VTH inzet en extra monitoring opsporing	Bijna budgetneutraal (enkel meer inzet door nieuwe eisen ERSA voor eigen RWZI-lozingsvergunningen).	Veel inzet VTH bij advies OMWB en eigen processen voor herziening bestaande gevallen en handhaving: Inzet waterschap: 1 FTE extra vanaf 2028 (€100.000,- per jaar) VTH 3 FTE extra te detacheren bij OMWB van 2028 t/m 2033 (€300.000,- per jaar) Meerkosten monitoring t.b.v. opsporing ZZS: €200k a 300k per jaar	Veel inzet VTH bij advies OMWB en eigen processen voor herziening bestaande gevallen en handhaving: Inzet waterschap: 1 FTE extra vanaf 2028 (€100.000,- per jaar) VTH 3 FTE extra te detacheren bij OMWB van 2028 t/m 2033 (€300.000,- per jaar) Meerkosten monitoring t.b.v. opsporing ZZS: €200k per jaar.
Voorlichting en advies niet vergunde sector	Geen structurele activiteit. Wel advies voor bedrijven type C i.s.m. OMWB.	Opzetten samen met gemeenten voor Inzet waterschap: 1 FTE + materiele kosten (totaal €200.000,- per jaar)	Opzetten samen met gemeenten voor Inzet waterschap:

Variant Criteria	Referentie: Huidige praktijk minimaal geactualiseerd. Aanpak bij de bron bij vergunde milieubelastende lozingen.	Variant 1: Uitgebreide aanpak bij de bron en lozingen.	Variant 2: MIX Aanpak bij de bron en lozingen, meer zuiveren bij combi R&AWZI
			1 FTE + materiele kosten (totaal €200.000,- per jaar)
Inkomsten	Neutraal. Kosten dekkend. Tariefverhoging ERSA/KRW gelijk verdeel voor huishoudens en bedrijven.	Minder inkomsten van afgewezen lozers. Tariefverhoging ERSA/KRW gelijk verdeel voor huishoudens en bedrijven. Tarief zuiveringsheffing huishoudens neemt iets toe om gat te dichten: 13% tariefstijging in totaal 20 jaar (0,65% stijging per jaar) bij afwijzing 50% van vergunde indirecte lozers en alle separate lozers	Neutraal kosten dekkend bij combi RW/AWZI. Minden inkomsten bij afgewezen lozers andere zuiveringen. Tariefverhoging ERSA/KRW gelijk verdeel voor huishoudens en bedrijven. Tarief zuiveringsheffing huishoudens neemt iets toe om gat te dichten: 5% tarief stijging huishoudens in totaal 20 jaar (0,25% stijging per jaar) bij afwijzing 25% van vergunde indirecte lozers. Separate lozers betalen werkelijke kosten. Indirecte lozende bedrijven en separate lozers betalen extra bijdrage als ze bij de combi RW/AWZI worden geholpen met het zuiveren van de stoffen dat ze zelf niet verwijderen.
Juridische risico's (extra t.o.v. compliance)	Voldoet niet aan ERSA vervuiler betaalt. Hierdoor indirecte staatsteun voor vervuilende bedrijven. Kans op rechtszaken MOB.	Geen gelijkheidsbeginsel bij aanpak lozers via algemene regels vs. vergunde lozers?? Meer juridische belemmeringen en procedures bij afwijzing lozingen van bedrijven als dit niet geregeld is in Nationale wetgeving of omgevingsplannen.	Geen gelijkheidsbeginsel bij aanpak van lozende bedrijven. Bedrijven die lozen op combi RW/AWZI mogen meer lozen dan elders.
Maatschappelijke risico's	Huishoudens betalen voor inspanningen die echter bij bedrijven horen.		Het waterschap levert diensten die ook commerciële partijen kunnen (oneerlijke concurrentie met marktpartijen).
Bestuurlijke aspecten	Niet aanscherpen van bronaanpak of meer zuiveren kan leiden tot rechtszaken, aanwijzing tot verbod lozing effluent Bath. Dit leidt tot imagoschade en onbehoorlijk bestuur.	Bestuurlijke wil zowel bij WSBD als bij Provincie en Gemeenten via OMWB om lozingen die niet voldoen te weigeren als voldoen aan KRW door het waterschap wordt bedreigd. Risico dat overheden niet op een lijn zitten.	Als in variant 1. Bestuurlijke keuze om ook commerciële activiteiten te verrichten e/o dit te laten aan externe partijen op de locatie van onze RWZI's.
Consequenties voor PNB/Gemeenten/ODMWB			
Inspanningen	Huidige inspanning voorzetten. Bruidsschat omgevingswet beleidsarm omzetten in omgevingsplannen en verordeningen.	Tijdige aanpassing omgevingsinstrumenten met extra lokale/ regionale eisen door provincie en gemeenten. Versterken samenwerking provincie/gemeenten/OMWB en	Gelijk aan variant 1.
Kosten	Neutraal.	Meer VTH kosten door OMWB. Meer monitoring, opsporing en voorlichting voor niet vergunningsplichtige bedrijven.	Gelijk aan variant 1.
Risico's	Aanwijzing vanuit het Rijk om VTH scherper toe te passen bij indirecte lozers van ZZS.	Onvoldoende gronden om lozers te weigeren door onduidelijkheid in nationale wetgeving (b.v. door het ontbreken van normen voor enkele ZZS). Door lange duur VRP's, loopt het resultaat achter. Dit kost te veel tijd en inspanning.	Gelijk aan variant 1.
Bestuurlijke aspecten	Afweging economisch klimaat/ banen kan individueel meer wegen dan waterkwaliteit.	Als referentie plus risico bestuurlijk conflict bij niet acceptatie lozing riool bij overnamepunt van het waterschap als gemeente niet voldoende doet om ZZS te reduceren.	Afstemming economische & ruimtelijk beleid voor (re)locatiekeuze milieubelastende bedrijven.
Consequenties voor Bedrijven (indirecte en separate)			
Inspanning	Inspanningen voor VRP's bij vergunde bedrijven. Geen andere inspanningen voor andere bedrijven.	Bij verkorting VRP's en niet acceptatie dienen bedrijven zelf eigen processen aan te passen om lozing te beperken e/o te stoppen.	Gelijk aan variant 1 voor meest zuiveringen. Geen/ minder inspanning bij combi RW/AWZI.

Variant Criteria	Referentie: Huidige praktijk minimaal geactualiseerd. Aanpak bij de bron bij vergunde milieubelastende lozingen.	Variant 1: Uitgebreide aanpak bij de bron en lozingen.	Variant 2: MIX Aanpak bij de bron en lozingen, meer zuiveren bij combi R&AWZI
Kosten	Zuiveringsheffing voordeligheid dan zelf investeren in reductie lozing.	Meer kosten eigen zuivering, kosten procesaanpassing e/o relocatie.	Kostenbijdrage RW/AWZI duurer dan zuiveringsheffing maar goedkoper dan zelf moeten zuiveren of bedrijf aanpassen (schaal voordelen).
Risico's	Geen	Concurrentiepositie bedrijven verslechtert als beleid soepeler bij andere regio's.	Concurrentiepositie bedrijven verbetert als ze kunnen lozen bij een combi RW/AWZI.
Consequenties voor Huishoudens			
Kosten	Tarieven zullen sowieso stijgen t.b.v. voldoen aan basis ERSa en KRW N&P.	Net als referentie plus beperkte tariefstijging huishoudens als enkele bedrijven stoppen met lozen.	Voordeliger voor huishoudens als meerkosten bij bedrijven worden behaald.
Consequenties voor RWS/ Ministerie IenW			
IenW	Risico op aanspraak door EC voor het niet voldoen aan KRW/RPS in Rijkswateren en regionale wateren (Minister is systeemverantwoordelijke).	Nationale wetgeving aanscherpen (normen, zorgplicht, duur VRP's). Afstemming economisch beleid met waterbeleid.	Als variant 1 plus aanpassen belastingstelsel om gedifferentieerde hogere tarief voor moeilijke stoffen te stellen (e/o formule zuiveringsheffing aanpassen). Afstemming economisch beleid met waterbeleid.
RWS	Meer VTH-inspanningen voor lozingen effluent RWZI's op rijkswater.	Iets minder dan referentie. Actieve volger aanscherping aanpak bij de bron bij industriële lozers.	Minder toezicht dan in referentie.

Waterschap Brabantse Delta

Postbus 5520, 4801 DZ Breda

Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda

T 076 564 10 00

E info@brabantsedelta.nl

I www.brabantsedelta.nl

